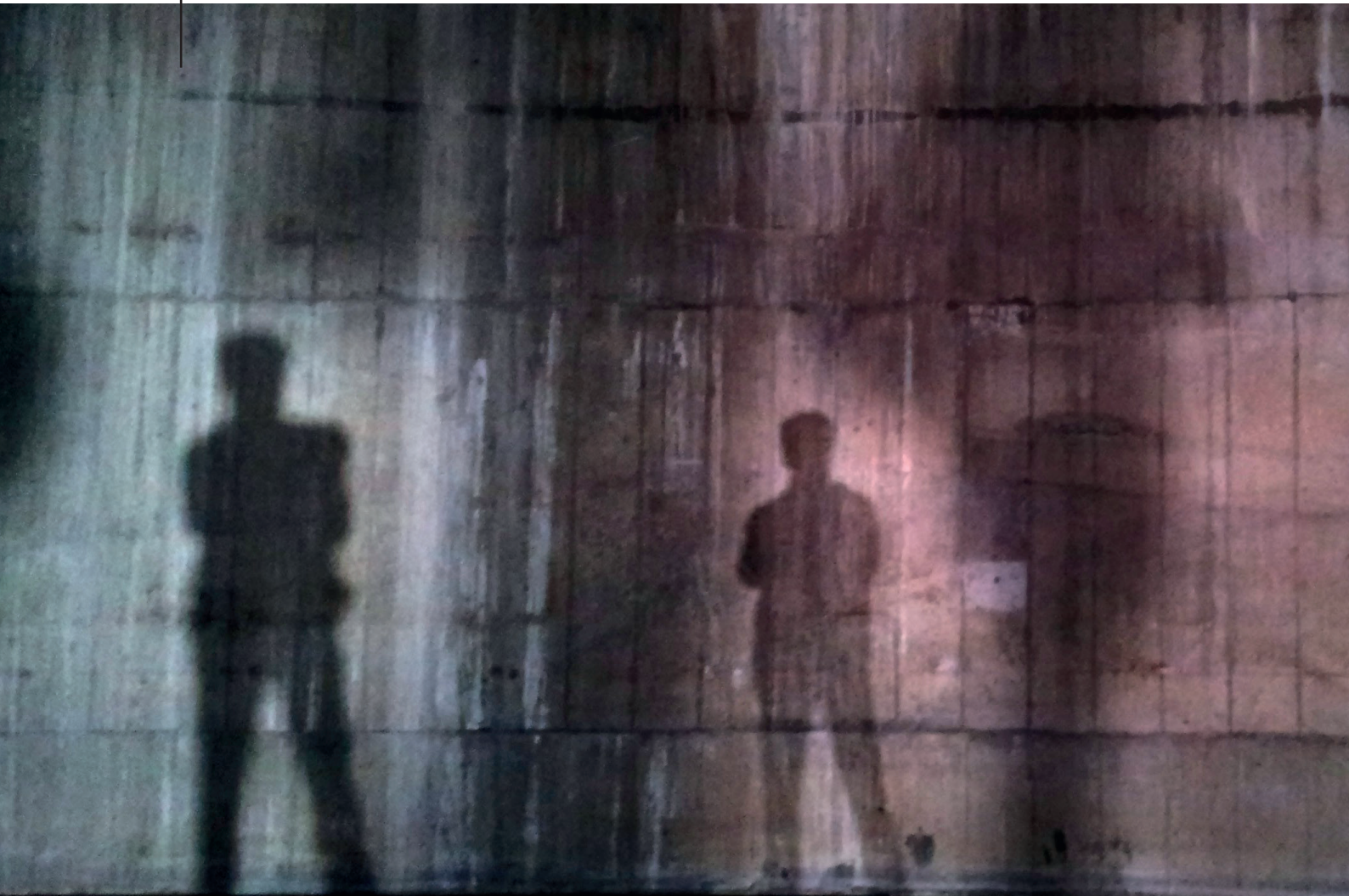

Departementene

Handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme

Statusrapport

Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme ble lansert i 2014 og sist revidert i 2020. Forrige statusrapportering ble publisert på radikaliserings.no sommeren 2021. Høsten 2023 gjennomførte Justis- og beredskapsdepartementet en ny rapporteringsrunde for status på de 30 tiltakene i den gjeldende handlingsplanen.

Rapporten viser i all hovedsak til det omfattende arbeidet som gjøres på feltet, og vil være et viktig grunnlagsdokument i oppfølgings- og utviklingsarbeidet som kommer etter Ekstremismekommisjonens fremleggelse av sin NOU i mars 2024.

Følgende departementer har bidratt i rapporteringen: Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID), Barne- og familiedepartementet (BFD), Forsvarsdepartementet (FD), Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), Justis- og beredskapsdepartementet (JD), Kunnskapsdepartementet (KD), og Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD).

Innhold

Kunnskap og kompetanse	4
1 Forskningsstrategi.....	4
2 Etablering av en nasjonal veilednings- og ressursfunksjon	5
3 Utvikling av helsesektorens kompetanse om voldelig ekstremisme	6
4 Videreutvikle veiledningsmateriell.....	7
5 Styrke kompetansen innen politi og kriminalomsorg.....	8
6 Regionalt arbeid med kompetanseheving i helsetjenestene.....	9
7 Videreutvikling av læringsressurser innenfor det nasjonale Dembra-prosjektet til bruk på barnetrinnet og i lærerutdanningene	9
8 Utvikling av støtteressurser til bruk i skolen og barnehager	10
9 Kurstilbud til ledere i trossamfunn, idrettslag og andre frivillige organisasjoner	10
10 Nasjonal konferanse om forebygging av radikaliserings og voldelig islam	11
Samarbeid og koordinering.....	11
11 Styrke den nasjonale koordineringen	11
12 Aktørkart	12
13 Forankre ansvar for forebygging og radikaliserings og voldelig ekstremisme i politidistriktene	12
14 Radikaliseringskoordinatorer i Kriminalomsorgen	12
15 Samarbeid med asylmottak.....	13
16 Stryket samarbeid ved løslatelse fra fengsel	13
17 Samarbeid med familievernkontorene.....	14

Forebygge tilvekst til ekstreme miljøer og bidra til reintegrering	14
18 Nasjonal veiledningsfunksjon for arbeids- og velferdsforvaltningen mot radikaliserings og voldelig ekstremisme	14
19 Utrede mulighet for bruk av risikovurderingsverktøy for politiet, PST og kriminalomsorgen.....	15
20 Veiledning til barneverntjenesten om oppfølging av barn av antatte fremmedkrigere	15
21 Innsats mot terrorfinansiering.....	15
22 Utprøving av nye metoder for reintegrering etter endt straffegjennomføring	16
23 Tros- og livssynsdialog	17
24 Livssynsmedarbeidere i kriminalomsorgen	17
25 Oppfølging av personer som har deltatt i kamphandlinger i utlandet (fremmedkrigere).....	17
26 Tilskuddsordninger	17
Forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme gjennom internett.....	18
27 Styrke politiets tilstedeværelse på internett nasjonal og lokalt.....	18
28 Forebygge diskriminering, trakassering og hatefulle ytringer på internett.....	19
Internasjonalt samarbeid.....	19
29 Stryket nordisk samarbeid.....	19
30 Europeisk og globalt samarbeid	20

Kunnskap og kompetanse

1 Forskningsstrategi

Kunnskap og kompetanse er ett av de fem innsatsområdene i [den nasjonale kontraterrorstrategien, som ble revidert i 2022](#). I strategien løftes det frem flere tiltak som skal sikre en helhetlig tilnærming og samordning på tvers av sektorer, samt at eksisterende forskning på feltet aktivt kan utnyttes både innenfor policyutvikling og på praktikernivå.

Justis- og beredskapsdepartementet (JD), Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) og Utenriksdepartementet (UD) støtter [konsortiet for terrorismeforskning](#) finansielt og har gjort dette over flere år. Konsortiet har eksistert siden 2002, og består i dag av Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI), Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI), Politihøgskolen (PHS) og Senter for forskning på ekstremisme (C-REX). Konsortiet utgjør et av de tyngste og mest anerkjente forskningsmiljøene i Europa på tema relatert til terrorisme og er en arena for forskningsformidling, informasjonsutveksling og oppbygging av kompetanse på tvers av institusjoner. I 2023 har JD tatt initiativ til å arrangere felles fagdager med konsortiet for departements- og direktoratsgruppen mot radikaliserings og ekstremisme. Det har blitt avholdt fagdager våren og høsten 2023 og ordningen planlegges videreført i 2024.

JD har i perioden 2020–2023 igangsatt evalueringer av tiltak i handlingsplanen og en vurdering av myndighetenes innsats på radikaliseringsfeltet i et komparativt perspektiv: 1) Evaluering av ordningen med radikaliseringskontakter i politiet, 2) Evaluering av kriminalomsorgens arbeid mot radikaliserings og voldelig ekstremisme, og 3) Risikovurdering og reintegrering av radikaliserede individer i Norden. Disse evalueringene vil inngå i kunnskapsgrunnlaget for videreutvikling av myndighetenes innsats på feltet.

Evalueringsrapportene av politiets og Politiets sikkerhetstjeneste (PST)s håndtering av terrorhendelsen i Bærum 10. august 2019, Kongsberghendelsen 13. oktober 2021 og angrepet i Oslo 25. juni 2022 har tydeliggjort utfordringsbildet og tilført ny kunnskap. De viser også viktigheten av å kontinuerlig bygge kunnskap og videreutvikle arbeidet på feltet.

Regjeringen har oppnevnt en ekstremismekommisjon for å få mer kunnskap om radikaliserings og ekstremisme. Kommisjonen skal fremme anbefalinger for å forbedre vår evne til å forebygge radikaliserings og fremvekst av ekstremisme, samtidig som en tar vare på sentrale verdier som åpenhet, demokrati, menneskerettigheter, rettssikkerhet og ytringsfrihet. Kommisjonen skal frambringe ny kunnskap om radikaliserings og ekstremisme, og se på kunnskapen som allerede foreligger i sammenheng. Kommisjonen skal avgi sin utredning i form av en NOU innen mars 2024 til AID.

Senter for ekstremismeforskning (C-REX) utarbeidet på oppdrag fra Integreringsavdelingen (tidligere i KD, nå AID) rapporten «Ungdom og ekstremisme 2021 – En studie av ungdommers vurdering av ekstremisme og forebygging i Norge». Hensikten var å avdekke hvordan norske ungdommer vurderte trusselen fra voldelig ekstremisme i Norge i dag og i fremtiden, og hvordan de vurderte ulike forebyggende tiltak mot denne utfordringen. Rapporten er offentlig tilgjengelig og omtalt på C-REX' nettsider. NUPI har arrangert et webinar om rapporten.

UD støtter et forskningssamarbeid mellom Royal United Services Institute (RUSI) og institusjoner i Kenya, Mosambik og Nigeria for å undersøke grensesnittet mellom organisert kriminalitet og terrorisme. Støtte til FN-initiativet «Managing Exits from Armed Conflict» ble avviklet i 2022. Dette har økt kunnskapen om hvorfor og hvordan enkeltindivider forlater væpnede grupper, samt hva som skal til for at disse reintegreres i det sivile samfunn. Støtten har gitt effektivitetsgevinster i FNs intervensjoner i bl.a. Nigeria, Colombia, Irak og Tsjad sjø-regionen, der målgruppen har vært barn, ungdom og voksne som deltar i væpnede konflikter. UD støtter også FFIs TERRA-prosjekt.

TERRA-prosjektet ved FFI har bidratt til videreutvikling av handlingsplanen og den nasjonale kontraterrorstrategien gjennom økt forskningsbasert forståelse av trusselaktørene og forskning på konflikter som (potensielt) har påvirkning på den internasjonale terrortrusselen. FFI bidrar til

å forebygge terrorisme ved å generere ny kunnskap om de grunnleggende årsaker til terrorisme og aktørforståelse. FFI bidrar også indirekte til utforming av mottiltak og kontraterror ved å empirisk forske på gjennomførte og avvergede terrorangrep i Vest-Europa for å få et mer korrekt bilde av terrortrusselen og terroristers modus operandi, og hva slags typer terrorangrep som blir avverget og hvilke som ikke blir det. FFI bidrar også til dette ved å forske på hvordan teknologi har blitt brukt av terrorister i angrep og angrepsplanlegging, og hvordan ny framvoksende teknologi potensielt kan bli brukt.

Prosjektet «TERRA 8 – Transnasjonal jihadisme etter kalifatets fall» ble avsluttet i desember 2022. FFIs satsning på terrorismeforskning blir videreført i prosjektet «TERRA 9 – terrorisme i statenes tid», som går fra 2023 og ut 2025. I TERRA 9 vil fokuset ikke kun være på islamistisk ekstremisme, men også ekstremisme mer generelt.

2 Etablering av en nasjonal veilednings- og ressursfunksjon

De regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) har i planperioden videreutviklet utveier.no, som er en digital ressurs for alle som arbeider innen feltet. Innholdet har fokus på handlings- og samhandlingskompetanse ved bekymring om radikaliseringsprosess, og oppdateres og videreutvikles fortløpende. Det har blitt

utarbeidet en avatar som gir mulighet for samtaletrening og simulering av relevant arbeid for alle som møter mennesker i risiko for radikalisering.

RVTSene gir kontinuerlig veiledning til både nettverk, tjenester og enkeltpersoner. De regionale sentrene har sentrale roller i, er medlemmer av, eller støtter ulike regionale, kommunale, og tverrkommunale nettverk og konsultasjonsteam. Fokuset i veiledningen ligger på tiltak som er rettet mot enkeltpersoner eller grupper, så vel som på overordnede strukturer som handlingsplaner og koordineringsrutiner for hjelpetiltak fra tjenestene. RVTS utdanner mentorer innen feltet og gir jevnlig veiledning til mentorer og de nettverkene de er en del av. Hovedandelen av henvendelsene til RVTSene kommer fra kommune, inkludert kommunehelsetjenesten.

Henvendelser kommer også fra skolesektor, politi, Politiets sikkerhetstjeneste (PST), frivillige organisasjoner, spesialisthelsetjeneste, familievern og NAV. Sentrene gir også innspill til direktorater og departementer og har bidradd i flere møter med ekstremismekommisjonen.

For å sikre effektiv informasjonsdeling og samordning av tiltak, har RVTSene hatt fokus på å styrke regionale og kommunale tverrfaglige nettverk. RVTSene har tatt initiativ til opprettelsen av og leder et nasjonalt nettverk som inkluderer aktører med nasjonale og regionale spesialiserte roller. Hensikten med nettverket er å

fremme bedre samordning og samarbeid på tvers av sektorer.

3 Utvikling av helsesektorens kompetanse om voldelig ekstremisme

De regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) samarbeider med Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) og regionsentrene for barn og unges psykiske helse (RBUP)/ de regionale kunnskapssentrene for barn og unge (RKBU) og bidrar gjennom tjenestestøtte og kompetanseheving i helsesektoren. I tillegg utvikles helsesektorens kompetanse gjennom nettverksarbeid og fokus på samhandling mellom sektorene. RVTSene formidler relevant forskning fra NKVTS og RBUP/RKBU og har tett samarbeid seg imellom i forbindelse med kompetanseheving og implementering i tjenestene. RVTSene deltar i det europeiske Radicalisation Awareness Network (RAN). De har gjennomført flere RAN-samlinger, både som deltager og bidragsyter, og er i en arbeidsgruppe om psykisk helse og ekstremisme.

NKVTS har gjennomført en rekke forskningsaktiviteter siden revisjonen av handlingsplanen i 2020. Senteret har nå ferdigstilt forskningsprosjektet «Betydningen av helse for forebyggingsapparatets forståelse og håndtering av voldelig ekstremisme», hvor aktører fra forebyggingsapparatet har

beskrevet sine opplevelser tilknyttet helse rolle i forebyggingsarbeidet. Utvalget bestod av representanter fra SLT-ordningen (samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak), politiet, kommune og frivillige organisasjoner, fra ulike deler av landet. I tillegg ble personer fra distriktpsikiatriske senter (DPS) intervjuet.

NKVTS er også med i nasjonalt nettverk mot radikaliserings og voldelig ekstremisme med RVTSe. I september 2021 ble det gjennomført seminar om psykisk helse og radikaliserings i samarbeid med RVTSe Øst, hvor forskere og praktiskere fra radikaliseringsfeltet så nærmere på rollen psykisk helse spiller i radikaliserings.

En intern beredskapsgruppe ved NKVTS, tilknyttet temaområdet radikaliserings og voldelig ekstremisme, bistår arbeidet med utvikling av forskning på temaområdet. Gruppen vil også bistå ved eventuelle hendelser der NKVTS forventes å gi råd til Helsedirektoratet gjennom inngått rammeavtale, eller utføre andre oppgaver innenfor tematikken.

4 Videreutvikle veiledningsmaterieill

Tiltak 4 i den nasjonale kontraterrorstrategien har som mål å fjerne unødvendige hindre for deling av personsensitiv informasjon. Det oppleves å være enkelte unødvendige begrensninger i regelverket for deling av personsensitiv informasjon mellom forvaltningsorganer og etater. Dette kan være et hinder for det

forebyggende arbeidet mot radikaliserings. Forslaget til endringer i forvaltningsloven m.m. om utvidet adgang til informasjonsdeling ble vedtatt i Stortinget i juni 2021, og den nye forvaltningsloven § 13 g åpner for å gi forskrift om at taushetsplikten etter forvaltningsloven ikke skal være til hinder for informasjonsdeling mellom forvaltningsorganer, så langt delingen ikke utgjør et uforholdsmessig inngrep overfor den opplysningene gjelder. Det skal utredes om det i forbindelse med det forebyggende arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme er behov for ytterligere endringer i regelverket for deling av personsensitiv informasjon på tvers av etater.

[Veilederen om taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt i forvaltningen](#) ble publisert i februar 2023.

Veilederen tar for seg reglene om taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt innenfor de fleste forvaltningsområdene, men er likevel utformet relativt kortfattet. Dette er nødvendig for at den skal kunne brukes i en hektisk hverdag, og av alle som jobber i forvaltningen. En slik kortfattet veileder kan ikke omtale alle spørsmål som kan oppstå, men vil være et godt utgangspunkt for å kunne løse spørsmålene. Veilederen vil også gjøre det lettere for brukere av offentlige tjenester å finne ut hvilke regler som gjelder for opplysninger om dem og deres situasjon.

Revisjonen av [rundskrivet som regulerer helsetjenestens og politiets ansvar for personer med psykisk lidelse- oppgaver og](#)

[samarbeid](#) ble slutført i juli 2023. Rundskrivet omhandler blant annet politiets bistand til helsetjenesten og informasjonsutveksling mellom helsetjenesten og politiet/Politiets sikkerhetstjeneste (PST). Politidirektoratet (POD) og Helsedirektoratet (Hdir) vil få i oppdrag å gjennomføre tiltak for å implementere revidert rundskriv i sine respektive tildelingsbrev for 2024. Målet er å få en omforent forståelse i helsetjenesten og politiet for tettere samarbeid i oppfølgingen av personer med psykisk lidelse, herunder i form av utveksling av opplysninger i samsvar med gjeldende regelverk. Direktoratene skal bidra til at det etableres lokale samarbeidsavtaler mellom politiet/PST og helsetjenesten. POD, PST og helseforetakene har tidligere fått i oppdrag å oppnevne kontaktpersoner som kan bidra til å fremme nødvendig informasjonsutveksling om voldsrisiko innenfor gjeldende regler for taushetsplikt.

Den tverrdepartementale arbeidsgruppen som har fått i oppdrag å vurdere om hensynet til personvern og behandlingsrelasjonen på den ene siden og hensyn til samfunnsvernet på den andre siden er tilstrekkelig balansert i dagens regelverk har frist for å legge frem sin rapport 1. januar 2024. Arbeidsgruppen består av representanter fra Justis- og beredskapsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Barne- og familiedepartementet. Berørte etater har vært invitert til å komme med innspill til arbeidet underveis i prosessen. Når

arbeidsgruppen har fremlagt sin rapport vil de berørte departementene vurdere hvordan den skal følges opp.

De regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) har utarbeidet en egen [ressursside om taushetsplikt og informasjonsdeling](#).

5 Styrke kompetansen innen politi og kriminalomsorg

Kunnskap om radikaliserings- og voldelig ekstremisme og forebyggings- og håndteringsstrategier skal inngå grunnutdanning, etter- og videreutdanning og opplæring i enhetene i kriminalomsorgen. På Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter (KRUS) er dette ivare tatt gjennom fengselsbetjentutdanningen, kurs og i påbygningen til bachelorutdanningen. Status for arbeidet i regi av KRUS er at det undervises i emnene i grunnutdanningen og at det fra 2025 igjen skal være en del av bachelor- tilbudet. Det har de siste årene vært redusert aktivitet i kompetanseheving som følge av virksomhetens innsparingstiltak.

Politihøgskolen (PHS) har i perioden fra 2021 hatt i oppdrag å ivareta tiltaket innen politiet. Oppdraget ble spisset i 2023. PHS skal utvikle et forskningsbasert og studiepoenggivende studieemne innen fagområdet forebygging av radikaliserings- og voldelig ekstremisme. Formålet er å heve politiets kompetanse innen på feltet. Aktuelle målgrupper er politiets

radikaliseringskontakter, deres ledere, samt deres samarbeidspartnere i politiet (inkludert Politiets sikkerhetstjeneste). Emnet skal tilbys fra 2024.

6 Regionalt arbeid med kompetanseheving i helsetjenestene

De fem regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) arbeid spenner fra generell kompetanseheving av større grupper til råd, tjenestestøtte, veiledning, nettverksbygging og bistand i enkeltsaker. RVTSene gjennomfører fortløpende kompetanseheving og tjenestestøtte for og med både kommunale helse- og omsorgstjenester og spesialisthelsetjenesten.

RVTSene har utviklet generelle kompetansemoduler om forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme, og mer spesifikt innhold til bestemte målgrupper som f.eks. spesialisthelsetjeneste og politi. RVTSene gir fortløpende kompetanseheving i fenomen- og handlingskompetanse som berører temaet radikaliserings og voldelig ekstremisme. Eksempler på dette er kompetansemoduler i traumebevisst omsorg, utnyttelse, vold og traumebehandling.

RVTSene har arrangert en rekke regionale og nasjonale arrangementer, fysiske og digitale, om tema som «Radikaliserings og mental helse», «Risikovurdering av ekstremistisk vold», «Ytringsfrihet og

toleranse», «Radikaliserings og krig». Sentrene samarbeider med relevante aktører som statsforvalterne, SLT-koordinatorer i kommunene, PST, politiet, Plattform i Agder og andre for å spre info om nettressursen utveier.no, temaet radikaliserings og voldelig ekstremisme og RVTSene sine tilbud og tjenester.

I tråd med erfaringer fra en rekke alvorlige dramatiske hendelser, og Politiets sikkerhetstjenestes rapport om ekstremisme og psykisk helse (2022) har RVTSene jobbet med å gi innspill, støtte og veiledning til helsesektor og politi angående taushetsplikt og relevante unntak fra denne i samarbeidet.

7 Videreutvikling av læringsressurser innenfor det nasjonale Dembra-prosjektet til bruk på barnetrinnet og i lærerutdanningene

[Dembra \(Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme\)](#) er et tiltak for kompetanseutvikling for skoler til støtte i skolens arbeid med forebygging av antisemittisme og rasisme, radikaliserings og udemokratiske holdninger. Dembra er utviklet ut fra erkjennelsen av at en demokratisk kultur basert på deltakelse og kritisk tenkning gir den beste forebyggingen av holdninger som truer demokratiet. Dembra gir lærere, skoleledere og lærerutdannere verktøy og veiledning til å skape inkluderende læringsmiljø og bygge demokratisk kompetanse.

Dembra er et nasjonalt tilbud til barne- ungdoms- og videregående skoler. Det er regionale knutepunkt i seks freds- og menneskerettighetsentre: Raftostiftelsen på Vestlandet, ARKIVET freds- og menneskerettighetscenter på Sørlandet, Nansen Fredssenter i Innlandet, Falstadsenteret i Midt-Norge, HL-senteret på Østlandet og Narviksenteret i Nord-Norge. HL-senteret leder satsningen og har ansvar for tilbudet til lærerutdanningsinstitusjoner (Dembra LU). Flere lærerutdanningsmiljøer bruker deltakelsen i Dembra både til å forankre relevant og forskningsbasert lærestoff mer langsiktig i egen undervisning, og til å utvikle nye og bærekraftige samarbeidsformer i egen institusjon. Dembras læringsressurser for både skole og lærerutdanning er gratis tilgjengelig på dembra.no.

8 Utvikling av støtteressurser til bruk i skolen og barnehager

Det er utviklet støtteressurser om hvordan skolen kan bidra i å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme. Kompetanseutviklingen dreier seg om å bygge demokratisk kompetanse. En pedagogisk praksis som bidrar til inkludering, deltakelse, kritisk tenking hos elevene er sentralt i tilbudet. Innhold på dembra.no synliggjør sammenhenger mellom overordnet del, arbeid med fag og skolemiljø.

Det utvikles også støtteressurser om hvordan barnehagen kan bidra til at barna

får forståelse for og slutter opp om demokratiske verdier og normer. Ressurser om barns medvirkning, inkludering, likestilling, likeverd og mangfold er tilgjengelig for alle ansatte i barnehagene. Støtteressursene for barnehage og skole vil supplere og bygge opp under det allerede pågående forebyggende arbeidet med barn og unges oppvekst-, barnehage- og skolemiljø.

9 Kurstilbud til ledere i trossamfunn, idrettslag og andre frivillige organisasjoner

I forbindelse med høring av endringer i trossamfunnsloven, har Barne- og familiedepartementet bedt om innspill til hvordan dialogen mellom tros- og livssynssamfunnene og myndighetene kan videreutvikles slik at den støtter opp om det livssyns åpne samfunn. Forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme vil være aktuelle temaer i denne dialogen og vil følge opp regjeringens mål om å «samarbeide med trus- og livssynssamfunn om å styrkje integreringa, betre likestillinga og auke kunnskapen om norsk lov i livssynsfeltet», jf. regjeringens plattformen.

Tiltaket er ikke igangsatt per januar 2024.

Politidirektoratet (POD) har de siste årene sørget for gjennomføring av den nasjonale konferansen mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. På grunn av koronapandemien ble konferansen i 2020 arrangert digitalt. I 2021 arrangerte politiet konferansen X-trem. Dette har tidligere

vært en lukket konferanse for politiet. I 2021 gikk konferansen over to dager, hvorav en var åpen for alle. Det var god deltakelse fra andre sektorer. POD vurderte at X-trem konferansen dekket behovet for en nasjonal konferanse i 2021. I 2022 og 2023 arrangerte POD konferansen på Politihøgskolen i Oslo.

Opptak av konferansene er tilgjengelig på [radikalisering.no](https://www.radikalisering.no).

10 Nasjonal konferanse om forebygging av radikaliserings og voldelig islam

Politidirektoratet (POD) har de siste årene sørget for gjennomføring av den nasjonale konferansen mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. På grunn av koronapandemien ble konferansen i 2020 arrangert digitalt. I 2021 arrangerte politiet konferansen X-trem. Dette har tidligere vært en lukket konferanse for politiet. I 2021 gikk konferansen over to dager, hvorav en var åpen for alle. Det var god deltakelse fra andre sektorer. POD vurderte at X-trem konferansen dekket behovet for en nasjonal konferanse i 2021. I 2022 og 2023 arrangerte POD konferansen på Politihøgskolen i Oslo.

Opptak av konferansene er tilgjengelig på [radikalisering.no](https://www.radikalisering.no).

Samarbeid og koordinering

11 Styrke den nasjonale koordineringen

Det er etablert en tverrdepartemental gruppe som følger opp og videreutvikler handlingsplanen. Gruppen koordineres av Justis- og beredskapsdepartementet (JD). Gruppen utveksler informasjon fra de ulike sektorene og diskuterer eventuelle behov for justering av eksisterende tiltak eller utvikling av nye. Den tverrdepartementale gruppen vil ha en sentral rolle i den videre utviklingen av feltet.

Direktoratsgruppen mot radikaliserings og voldelig ekstremisme ble opprettet i 2017. Gruppen koordineres av Sekretariatet for konfliktrådene. Gruppen utveksler informasjon fra de ulike sektorene og diskuterer behov for justering av eksisterende tiltak eller utvikling av nye. Direktoratsgruppen skal bidra til å styrke arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme på nasjonalt plan.

Nettsiden [radikalisering.no](https://www.radikalisering.no) driftes av JD og er en sentral informasjonskanal om regjeringens arbeid innen forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme.

I kraft av den nasjonale koordinerende rollen, har JD blant annet jobbet for å dele kunnskap om utviklingen på feltet nasjonalt. JD har også deltatt i ulike internasjonale fora for å informere om Norges arbeid og innhente informasjon om andre lands utfordringer og innsats på feltet.

12 Aktørkart

De regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) har laget en [aktørliste som er tilgjengelig på utveier.no](https://www.aktørliste.no). Aktørlisten gir informasjon om offentlige instanser, ressurser og nettsteder som kan brukes i arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Her kan du som ansatt eller privatperson se hvor du kan søke råd og henvende deg ved en bekymring.

13 Forankre ansvar for forebygging og radikaliserings og voldelig ekstremisme i politidistriktene

Politiet etablerte ordningen med radikaliseringskontakter i 2014. Alle politidistrikt skal ha en radikaliseringskontakt. Ordningen har vært fulgt opp gjennom oppdrag fra Politidirektoratet (POD) til politidistriktene. Ordningen er nå evaluert av Politihøgskolen (PHS). Rapporten peker på flere utfordringer, og blir et viktig bidrag inn i kunnskapsgrunnlaget for å videreutvikle ordningen.

Det er igangsatt et arbeid mellom Politiets sikkerhetstjeneste (PST) og POD for å få på plass nasjonale retningslinjer for samhandling mellom etatene på området. Dette er blant annet en oppfølging av evalueringen etter 25. juni-angrepet i Oslo. Radikaliseringskontaktfunksjonen og relevante ansvars- og rollebeskrivelser vil bli gjennomgått. I tillegg skal det utarbeides

nasjonal rutine for håndtering av objekter og tips mellom politiet og PST.

PST har et utstrakt samarbeid med politiet og deres radikaliseringskontakter/-koordinatorer. Tett samhandling er nødvendig for å kunne ivareta PSTs mandat om å forebygge terror. PST bidrar med kompetanse og kunnskap om fagfeltet samt informasjonsutveksling og, når hensiktsmessig, koordinering rundt personer det knyttes en radikaliseringsbekymring til.

14 Radikaliseringskoordinatorer i Kriminalomsorgen

Radikaliseringskoordinatorer og radikaliseringskontakter i Kriminalomsorgen ble etablert i 2018. Arbeidet nå består i å videreutvikle funksjonen og inkludere koordinatorer og kontaktene i fagnettverkene som er eller skal etableres rundt i landet.

Rambølls evaluering av Kriminalomsorgens arbeid mot radikaliserings og voldelig ekstremisme (2022) viste til noen utfordringer med ordningen. Som ledd i oppfølgingen, arrangerte Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) et webinar med radikaliseringskoordinatorer og -kontakter i etaten i 2023, med bidrag fra blant annet Sekretariatet for konfliktrådene og Politiets sikkerhetstjeneste. Oversikt over radikaliseringskontakter og -koordinatorer er delt mellom politiet og Kriminalomsorgen. I styringsdialogen med

regionene har KDI bedt om et fortsatt fokus på ordningen og ansvar for oppfølging sett hen til evalueringen.

15 Samarbeid med asylmottak

Politidistriktene har jobbet målrettet med å etablere samarbeidsstrukturer med kommuner, Utlendingsdirektoratet (UDI)s regionskontorer og asylmottak. Det er i flere politidistrikt etablert lokale handlingsplaner. Samarbeidet vurderes å være generelt godt med UDI-regionskontorer og mottak.

Politidirektoratet vil ta initiativ til en dialog med UDI om videre utvikling av samarbeidet. Dette sees i sammenheng med pågående fagutvikling i politiet innen forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme på asylmottak ivaretas av UDI på ulike måter:

- UDI har etablert en rutine for å varsle lokalt politidistrikt om etablering av asylmottak i deres distrikt.
- Politiets sikkerhetstjeneste inviteres til mottaksledersamlinger, der de gir informasjon om trusselvurderinger og forebygging av radikaliserings.

- UDI har gitt førings til mottakene om å iverksette tiltak som minimerer risikoen for konflikter og radikaliserings. Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak (forvaltes av UDI) og Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner (forvaltes av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) er særlig relevant i denne sammenheng.

16 Stryket samarbeid ved løslatelse fra fengsel

Som en del av arbeidet med innsatte og domfelte i målgruppen skal det etableres tverretattlig samarbeid for å identifisere behov og iverksette tiltak.

Informasjonsutveksling og samhandling er avgjørende for å lykkes med god og sikker tilbakeføring. Samarbeidet er regulert i retningslinjene og formålet er at alle etater som har ansvar eller legitim interesse i sakene skal involveres i arbeidet så tidlig som mulig slik at løslatelse og tilbakeføring er så godt forberedt som mulig.

Det er etablert fast struktur for informasjonsutveksling mellom Kriminalomsorgen, politiet og Politiets sikkerhetstjeneste både gjennom informasjonsdelingssystemet Infoflyt og i særskilte møter om innsatte/domfelte i målgruppen. Denne strukturen oppleves å ha effekt og være nyttig i det forebyggende arbeidet. Etatene viser likevel til at samarbeidet kan styrkes ytterligere.

Kriminalomsorgsdirektoratet og Politidirektoratet har dialog om en

overordnet samarbeidsavtale. Målet er at avtalen skal legge grunnlaget for tverrfaglig oppfølging gjennom lokale samarbeidsavtaler i kriminalomsorgens regioner og enheter.

17 Samarbeid med familievernkontorene

Tiltaket innebærer at familievernet kan spille en supplerende rolle i samarbeid med kommunene i det forebyggende arbeidet med familier som opplever at en eller flere medlemmer står i fare for å bli radikalisert. Familievernet har relasjonelle vansker og samspill i familier som sitt hovedansvarsområde, og er godt rustet til å hjelpe familier som står i ulike typer kriser. Familieverntjenestens tilbud et eksempel på forebyggende tiltak på familie- og oppvekstfeltet, som ved tidlig innsats kan bidra til at større vansker og problemer ikke oppstår. Det er ikke gjort et særskilt arbeid i tjenesten når det gjelder forebygging eller avdekking av radikalisering og voldelig ekstremisme, utover det tidligere samarbeidsprosjektet som nevnes i tiltaksteksten.

Når det gjelder styrking av kompetanse og tilbud på kommunalt nivå har Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) rapportert på tiltak 18 i Foreldrestøttestrategien, som er relevant i denne sammenheng:

Bufdir har prøvd ut foreldreveiledningsprogrammet ICDP for foreldre som har en bekymring for sine

barn knyttet til radikalisering og voldelig ekstremisme. Flere kommuner og bydeler ble i 2021 invitert til å bli med i utprøvingen av en tilpasset variant av ICDP for ungdomsforeldre. Folkehelseinstituttet har evaluert piloteringen, og leverte sin rapport i desember 2023.

Forebygge tilvekst til ekstreme miljøer og bidra til reintegrering

18 Nasjonal veiledningsfunksjon for arbeids- og velferdsforvaltningen mot radikalisering og voldelig ekstremisme

Sommeren 2020 ble det opprettet en nasjonal veiledningsfunksjon ved Arbeids- og velferdsetaten (NAV) Grünerløkka, som ble gitt et råd- og veiledningsansvar overfor andre NAV-kontor på feltet radikalisering og ekstremisme. Det ble lagt vekt på å sikre et godt kompetansemiljø og et tydelig kontaktpunkt mot øvrige Nav-kontorer som kan tilby nødvendig råd og veiledning i saker som omhandler radikalisering og voldelig ekstremisme. NAV Grünerløkka har lang erfaring med å være en rådgivende enhet på nasjonalt nivå når det kommer til menneskehandel, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og vold i nære relasjoner.

NAV Grünerløkka er tilgjengelig for å gi råd og veiledning, eller delta i saksdrøfting. Videre kan kontoret delta på

kompetansehevende arrangementer og tiltak. Ifølge Arbeids- og velferdsdirektoratet er NAV Grünerløkka's rolle som veileder i saker om radikaliserings og voldelig ekstremisme til stor nytte, da enkelte kommuner relativt sjelden har saker av en slik karakter.

19 Utrede mulighet for bruk av risikovurderingsverktøy for politiet, PST og kriminalomsorgen

Politidirektoratet (POD), Politiets sikkerhetstjeneste (PST) og Kriminalomsorgsdirektoratets (KDI) felles anbefaling om mulighet for bruk av risikovurderingsverktøy for politiet, PST og kriminalomsorgen i arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme ble oversendt Justis- og beredskapsdepartementet høsten 2023. De anbefalte å utrede en forpliktende samhandlingsmodell for vurdering og oppfølging av bekymringer knyttet til radikaliserings og voldelig ekstremisme i Norge. Det er etablert relevante samhandlingsmodeller i flere land som det kan ses hen til, herunder «infohus-modellen» i Danmark. En modell kan også styrke samhandlingen i andre forebyggende tiltak der deling av informasjon er sentralt. Anbefalingen vil inngå i kunnskapsgrunnlaget for den videre utviklingen på feltet.

20 Veiledning til barneverntjenesten om oppfølging av barn av antatte fremmedkrigere

Barne- og familiedepartementet ga i 2019 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) i oppdrag å bistå berørte barneverntjenester med veiledning om hvordan de skulle håndtere saker som gjaldt barn av fremmedkrigere som kom til Norge fra Syria og andre krigsområder. Bufdir utarbeidet et informasjonsskriv og en sjekklister, som ble sendt ut til alle landets barneverntjenester og andre relevante aktører samme år. Informasjonsskrivet inneholder informasjon og veiledning om hva det er viktig at barneverntjenestene er oppmerksom på, både før og etter ankomst til Norge, samt om de situasjoner som kan oppstå og som barneverntjenesten må forholde seg til. Skrivet inneholder også kontaktinformasjon til personer i Bufdir og Regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS), som kan bistå med råd, veiledning og koordinering. I forbindelse med at barn av fremmedkrigere har ankommet Norge, har Bufdir samarbeidet med Politiets sikkerhetstjeneste, Utenriksdepartementet, Helsedirektoratet og den berørte barneverntjeneste. [Informasjonsskrivet og sjekklisten kan leses her.](#)

21 Innsats mot terrorfinansiering

Å forhindre finansiering og understøtting av personer eller grupper som ønsker å

begå terror er essensielt for å begrense deres muligheter til å gjennomføre terrorangrep. Norge gjennomfører FNs sikkerhetsrådsresolusjoner som gjelder bekjempelse av terrorisme, noe som betyr at enhver er forpliktet til å fryse økonomiske midler til de som er listeført i henhold til resolusjonene, samt et forbud mot å stille til rådighet eller gjøre tilgjengelig penger eller formuesgoder for vedkommende. Videre har PST mulighet til å båndlegge (fryse) terrormidler i medhold av politiloven.

Strategi for tiltak mot hvitvasking, terrorfinansiering og spredning av masseødeleggelsesvåpen ble lansert i 2020.

Norge er medlem av Financial Action Task Force (FATF), en mellomstatlig organisasjon som jobber systematisk for bekjempelse av terrorfinansiering. FATF publiserte i juni 2021 en rapport om finansiering av høyreekstrem terror og i oktober 2023 en rapport om folkefinansiering («crowdfunding») til fordel for terrorfinansiering. Rapportene er blant annet ment å øke bevisstheten om hvordan ulike former for terror finansieres og hvordan dette kan oppdages og forhindres.

Det gjenstår fortsatt å utrede om, og eventuelt hvordan, frivillige organisasjoner som foretar innsamlinger kan registreres.

22 Utprøving av nye metoder for reintegrering etter endt straffegjennomføring

Utviklingsarbeidet knyttet til nye metoder for reintegrering etter endt straffegjennomføring for terrordømte ble sluttført i 2021. Nye metoder er i denne sammenheng gjenopprettende prosess, som er et tilbud hjemlet i Straffegjennomføringslovens § 2, men som ikke tidligere har vært utprøvd blant terrordømte i Norge. Dette utviklingsarbeidet har omfattet norsk deltakelse ved Sekretariatet for konfliktrådet (Sfk) i europeisk samarbeid om å utvikle metodikk og veiledningsmaterieell knyttet til bruk av gjenopprettende prosess i arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Norsk praksis er vurdert å være i tråd med internasjonale anbefalinger om hvordan gjenopprettende prosess bør praktiseres. Sfk har utarbeidet ulike informasjonstiltak rettet mot ansatte i kriminalomsorgen og innsatte, og samarbeidet med Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) om implementering. Dette har blant annet omfattet kompetansetiltak rettet mot radikaliseringskontakter, koordinatore og mentorer i kriminalomsorgen. En hovedstrategi i arbeidet har vært å styrke tilbudet om gjenopprettende prosess i straffegjennomføringen generelt. Konfliktrådene har per i dag ikke mottatt noen saker fra kriminalomsorgen som involverer terrordømte.

23 Tros- og livssynsdialog

Utviklingen av et flerreligiøst og mangfoldig samfunn øker behovet for dialog. Tros- og livssynsdialog fremmer forståelse og respekt om både ulikheter og felles verdier i samfunnet, og er et viktig bidrag for å forebygge radikaliseringsprosesser. Støtten til tros- og livssynsdialog som forebyggende innsats mot radikaliseringsprosesser er videreført i 2023.

24 Livssynsmedarbeidere i kriminalomsorgen

Tiltaket er en videreføring av tiltak fra tidligere handlingsplan, men innrettet noe annerledes og knyttet opp mot tiltak 43 i handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion. Formålet er å gi likeverdige tros- og livssynstjenester til innsatte i fengsel og forebygge radikaliseringsprosesser, blant annet gjennom å hindre at opplevelsen av diskriminering blir en faktor i en radikaliseringsprosess.

Livssynsteam er etablert ved Kriminalomsorgen Innlandet, avdeling utenlandske innsatte (Kongsvinger fengsel) høsten 2022. En intern evaluering av pilotprosjektet er nylig gjennomført og viser i hovedsak til gode resultater. Evalueringen er til behandling i Kriminalomsorgsdirektoratet.

25 Oppfølging av personer som har deltatt i kamphandlinger i utlandet (fremmedkrigere)

De regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) tilbyr tjenestestøtte og veiledning og har bistått i arbeid med returnerte fremmedkrigere, også inn mot tjenester som jobber med familien og barna (kriminalomsorg, barnevern, skole/barnehage etc). Oppfølging av returnerte fremmedkrigere er inkludert som tema i kompetansemoduler om radikaliseringsprosesser og voldelig ekstremisme. RVTSene har bistått i forbindelse med forberedelser, vurderinger, ekstraksjon og oppfølging etter ankomst i enkeltsaker. Erfaringer fra Norge er delt med andre nordiske aktører og europeiske RAN (Radicalisation Awareness Network). RVTSene er også med i et nordisk prosjekt der det forskes på Exit og reintegrering av voldelige ekstremister i Skandinavia, og samarbeider med internasjonale forskere og praktikere globalt for erfarings- og kompetanseutveksling.

26 Tilskuddsordninger

Tilskuddsordningen for forebygging av radikaliseringsprosesser og voldelig ekstremisme ble etablert i 2015. Sekretariatet for konfliktrådene (Sfk) forvalter ordningen på vegne av Justis- og beredskapsdepartementet (JD). Hovedmålet for ordningen er å stimulere til kompetanseheving i kommunene, samt utvikling av gode systemer for å forebygge

og håndtere utfordringer knyttet til radikaliserings og voldelig ekstremisme. Utvikling av metoder og tiltak lokalt og digitalt er også et viktig formål. Midlene tildeles årlig til kommuner og fylkeskommuner, som kan samarbeide med frivillig sektor om tiltakene. Både store og små kommuner mottar tilskudd.

Tilskuddssøknadene de siste årene viser at det kommunale arbeidet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme ofte er forankret i SLT-modellen (en modell for å samordne rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak for barn og unge). Tiltakene som får midler kan kategoriseres i tre hovedområder: tiltak for personer/berørte i ekstreme miljøer, forebyggende tiltak mot utenforskap blant unge og kompetansehevende tiltak samt nettverksarbeid lokalt og regionalt. Tilskuddsmidlene er viktige for å øke oppmerksomheten om tematikken lokalt og for å stimulere til tverrfaglig og regionalt samarbeid, kompetanseheving og innovasjon på feltet.

Midler til kompetanse- og utviklingstiltak og prosjekter knyttet til de sosiale tjenestene i kommunene rettet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme, kan også søkes fra tilskuddsbevilgningen for sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte. Denne bevilgningen forvaltes av Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme gjennom internett

27 Styrke politiets tilstedeværelse på internett nasjonal og lokalt

Kripos (politiets nasjonale enhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet) ivaretar et nasjonalt tipsmottak knyttet til radikaliserings og voldelig ekstremisme på internett. Gjennom tipsmottaket mottar Kripos informasjon som vurderes, berikes og ses opp mot indikatorer for radikaliserings. Deretter identifiseres riktig politidistrikt som mottaker av informasjonen (basert på geografisk tilhørighet til personen det varsles om), ev. oversendes informasjonen til Politiets sikkerhetstjeneste (PST). Kripos har vurdert effekten av arbeidet som god. Det er en ambisjon at tipsportalen skal videreutvikles med konkrete eksempler og varslingsverdige indikatorer.

Hvert politidistrikt har en nettpatrulje som er åpent til stede på sosiale medier. De driver politiarbeid på internett og er tilgjengelige for innbyggerne. Målet med den åpne tilstedeværelsen er å forebygge kriminalitet, bidra til trygghet på nett og øke folks tillit til politiet.

Nettpatruljene samarbeider med lokalt politi i distriktet og interne ressurser som blant annet etterretningsseksjonen, radikaliseringskontakter og PST. Nettpatruljene er en ressurs for hele distriktet når det gjelder politiarbeid på

internett, kontakt med tjenestetilbydere og søk og sikring på sosiale medier.

PST har en tipsportal på nettsiden pst.no. Dette skal bidra til en lavere terskel for formidling av tips og bekymringer til PST, og er et viktig tiltak for deres forebyggende arbeid.

28 Forebygge diskriminering, trakassering og hatefulle ytringer på internett

Midlene til tilskuddsordningen Tiltak mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer er i dag på nesten 20 mill. kroner. Ordningen skal støtte forebyggende tiltak og aktiviteter, herunder informasjons- og formidlingsarbeid, podcaster og nettsider.

Ytringsfrihetskommisjonen, som la fram sin rapport i august 2022, har foreslått en rekke ulike tiltak rettet mot å videreutvikle og styrke en åpen og opplyst offentlig samtale og sikre en bred tilknytning og mer mangfoldig deltakelse i det offentlige ordskiftet. Høringen av rapporten, som ble avsluttet i tidlig i 2023, viser i all hovedsak bred støtte til kommisjonens vurderinger og forslag. KUD vil følge opp utredningen i samarbeid med andre berørte departementer.

Institutt for samfunnsforskning (ISF) har innhentet kunnskap om omfang og konsekvenser av hets og hatytringer i kritiske perioder. I studien belyste ISF spesielt erfaringer med hets og hatytringer under koronapandemien (2020-2022) og i forbindelse med angrepet i Oslo 25. juni

2022 og apekopputbruddet (sommeren 2022). Et hovedfunn i studien er at antallet personer som totalt sett har vært utsatt for hatytringer, og antallet observerte hatytringer, var lavere etter enn før pandemien, men at nedgangen ikke gjaldt de gruppene i befolkningen som vanligvis er mest utsatt. Studien viser videre at de lhbt+-personene som svarte at de hadde vært utsatt for hatytringer høsten 2022, oppga at ytringene var knyttet til angrepet i Oslo 25. juni samme år.

Internasjonalt samarbeid

29 Stryket nordisk samarbeid

Nordisk nettverk for forebygging av ekstremisme er etablert gjennom en felles samarbeidsavtale mellom Norge, Danmark, Sverige og Finland. Landene har regelmessig dialog på strategisk nivå om utvikling og utfordringer på feltet. Formålet er blant annet å sikre god informasjonsutveksling og samarbeid mellom de nordiske landene innen forebygging av voldelig ekstremisme.

Flere norske byer deltar i [Nordic Safe Cities](#), som er en allianse som ble opprettet av Nordisk ministerråd i 2016. Formålet er å styrke forebygging av

radikalisering, voldelig ekstremisme og hat i Norden. [Trygg by Norge](#) er eget initiativ under dette nettverket som i perioden 2021-2023 har fått 35 mill. kroner i støtte fra Gjensidigestiftelsen til lokale prosjekter

i 12 norske byer. Dette er et godt eksempel på hvordan offentlig-privat samarbeid kan bidra til å forebygge hat og ekstremisme lokalt. Rapporten fra Trygg by Norge fra 2022 omtaler en rekke aktiviteter, metoder og forventede virkninger og resultat fra disse prosjektene.

30 Europeisk og globalt samarbeid

Norge deltar og følger flere initiativ for å bekjempe terrorisme og radikaliserings på internett. Herunder EUs internetforum der en hovedpilar i samarbeidet er å redusere terrormateriale på internett. Kripos er nasjonalt kontaktpunkt for EUs kriseprotokoll, som er et operativt forum der målet er å forbedre samarbeidet med private tjenestetilbydere og sosiale medier for å fjerne ulovlig terrorrelatert materiale på nett. Norge er også partnerland i [Christchurch Call](#), som ble opprettet av New Zealand og Frankrike etter livestreamingen av terrorangrepet på New Zealand i 2019.

EU vedtok 29. april 2021 forordning (EU) 2021/784 om håndtering av spredning av terrorrelatert innhold på internett. Rettsakten er ikke enda innlemmet i EØS-avtalen, men anses av Norge som EØS-relevant og akseptabel. Det er derfor påbegynt et arbeid i JD med sikte på gjennomføring i norsk rett. Rettsakten legger opp til at et utpekt nasjonalt organ i det enkelte land skal ha kompetanse til å iverksette prosedyrer for å pålegge tilbydere av lagringstjenester (hosting

service providers) plikt til å fjerne terrorrelatert innhold på internett.

Mange norske praktikere deltar i de ulike temagruppene i EUs Radicalisation Awareness Network (RAN). Justis- og beredskapsdepartementet er i dialog med RAN om muligheter for en norsk tilknytning til deres policyforum.

Norge deltar i arbeidet med Europarådets kontraterrorkomite der målet er å tilrettelegge for et europeisk samarbeid for å styrke og forbedre landenes nasjonale lovgiving for bekjempelse av terrorisme.

Våren 2023 var Norge sammen med USA vertskap for det andre møtet i Counterterrorism Law Enforcement Forum (CTLEF). Justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl åpnet konferansen med deltakere fra over 40 land og organisasjoner. Formålet med konferansen var å øke bevisstheten om truslene og utfordringene knyttet til høyreekstremisme, samt utvikle det internasjonale samarbeidet for å forebygge og avverge høyreekstreme terrorangrep. Trusselen knyttet til høyreekstremisme går i økende grad på tvers av landegrenser. Det internasjonale samarbeidet for å motvirke dette vil derfor bli enda viktigere de kommende år.

USA og Norge har gjennom et samarbeid i regi av Global Counterterrorism Forum (GCTF) utviklet [«REMVE Toolkit»](#), en veileder for innsatsen mot «racially or ethnically motivated violent terrorism», som vi i Norge definerer som høyreekstremisme.

Norge deltar aktivt i formidling om og oppfølging av veilederen.

I perioden 2021-2022 var Norge medlem i FNs sikkerhetsråd og ledet da blant annet sanksjonskomitéen for ISIL/al-Qaeda. Både i FN og andre multilaterale fora fremhever Norge viktigheten av forebygging av radikaliserings og alle former for voldelig ekstremisme, samt bekjempelse av terrorisme. Norge har deltatt aktivt i forhandlingene av den 7. og 8.

gjennomgangen av FNs kontraterrorstrategi, i hhv. 2021 og 2023.

Norge har støttet lokale initiativer og internasjonale nettverk som vektlegger inkludering av kvinner og ungdom i forebygging av voldelig ekstremisme. International Civil Society Action Network (ICAN) sitt kvinnenettverk Women's Alliance for Security Leadership (WASL) ble opprettet på initiativ fra Norge i 2015, og er en global allianse av kvinneorganisasjoner som jobber i lokalsamfunn med å bygge fred og forebygging av voldelig ekstremisme.

Støtten til Global Centre ledet til sterkere inkludering av sivilsamfunn i FNs kontraterrorarbeid, der utvalgte aktører ble engasjert av FNs kontraterrorkontor (UNOCT) til å utvikle og delta i FNs kontraterrorkonferanse i Malaga i 2022. Institute for Strategic Dialogue (ISD) har gjennom sitt Young Cities-prosjekt utviklet et globalt nettverk av ungdom og lokale myndigheter i kampen mot voldelig ekstremisme. Tiltak mot voldelig ekstremisme på grasrotnivå i Sahel og Vest-Afrika støttes gjennom The Global

Community Engagement and Resilience Fund (GCERF). I Bangladesh bidro norsk støtte til å forebygge voldelig ekstremisme gjennom FNs utviklingsprogram (UNDP). I Marokko bidro støtte via UNDP til å fremme toleranse og forebygging av radikaliserings og ekstremisme i skolene. Gjennom organisasjonen Atlantic Initiative ble Bosnia-Hercegovinas arbeid med å reintegrere og rehabilitere fremmedkrigere og deres familier styrket.

I tillegg til bidrag Norge har forpliktet seg til, gir vi et bidrag til FNs kontor for narkotika og kriminalitet (UNODC), hvor spesielt kontraterror og anti-terrorfinansiering er prioritert innsats. Utenriksdepartementet støttet dessuten den internasjonale høynivåkonferansen om forebygging av voldelig ekstremisme som fant sted for tredje gang i juni 2021.

Utgitt av:

Justis- og beredskapsdepartementet
Februar 2024